

רע"פ 1006/21 - איכות ירוקה חברת ניהול בע"מ, צבי כהן, מרדכי סילאם, ברוך אברהם נגד מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה

בית המשפט העליון

רע"פ 1006/21

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

המבקשים:

1. איכות ירוקה חברת ניהול בע"מ
2. צבי כהן
3. מרדכי סילאם
4. ברוך אברהם

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה

בקשת רשות ערעור על פסקי דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה ב-ע"פ 42493-06-19 מיום 16.3.2020 שניתן על ידי השופט נ' ג'השאן-עפ"ג 16971-09-20 מיום 31.12.2020 שניתן על ידי הנשיא ר' שפירא והשופטים ב' טאובר ו-נ' ג'השאן

בשם המבקשים:

עו"ד דן צפיר

החלטה

1. לפני בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט נ' ג'השאן) בע"פ 42493-06-19 ובע"פ 41408-06-19, מיום 16.3.2020, בגדרו התקבל בחלקו ערעור המשיבה על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט השלום בחיפה (השופט ע' קוטון בשבתו באותה עת בבית משפט זה) בת"פ 5520-07-14 מיום 11.10.2018 ומיום 5.5.2019 בהתאמה; וכן על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (הנשיא ר' שפירא והשופטים ב' טאובר ו-נ' ג'השאן) בעפ"ג 16971-09-20 ובעפ"ג 20314-10-20, מיום 31.12.2020, בגדרו נדחה ערעור המבקשים על גזר דינו המשלים של בית משפט השלום בת"פ 5520-07-14 (סגנית הנשיא ט' תדמור-זמיר) מיום

26.7.2020.

2. בתמצית יצוין, כי על פי הנטען בכתב האישום המתוקן, חברת איכות ירוקה חברת ניהול בע"מ (המבקשת 1, להלן: איכות ירוקה או החברה) הפעילה אתר הטמנה ותחנת מעבר לפסולת יבשה, דרומית לעיר חדרה (להלן: האתר), בניגוד לתנאי ההיתר הזמני שניתן לה ותוך סטייה מתנאי תכנית השיקום שחלה באזור. בכלל זה נטען כי החברה השליכה והטמינה פסולת מעורבת לא ממוינת באזורים לא מאושרים ושאנם אטומים לחלחול.

משכך, יוחסו לחברה, למנכ"ל החברה (המבקש 2) - אשר החזיק במחצית ממניותיה באמצעות שתי חברות נוספות (להלן: אשכול החברות), למנהל חטיבת הטיפול בפסולת באשכול החברות אשר היה אחראי על האתר (המבקש 3), ולמנהל האתר (המבקש 4), עבירות שלביצוע פעולה המזהמת או העלולה לגרום לזיהום מים, לפי סעיפים 20ב ו-20כא (א) לחוק המים, התשי"ט-1959 (להלן: חוק המים), ולמבקשים 2-4 יוחסה אף עבירה לפי סעיף 20כב לחוק המים; איסור לכלוך והשלכת פסולת ופסולת בניין ברשות הרבים, לפי סעיפים 13(ב)1, 13(ג)1(א) (א), ו-2 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 (להלן: חוק שמירת הניקיון); סילוק ופינוי פסולת שלא כדין, לפי סעיף סעיפים 13(ב)4(א) ו-7(ד) לחוק שמירת הניקיון; הפרה ואי קיום תנאים ברישיון העסק, לפי סעיפים 14, 4 ו-7 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן: חוק רישוי עסקים) ולמבקשים 2-4 יוחסה אף עבירה לפי סעיף 15(ב) לאותו חוק; וכן ניהול עסק ללא רישיון או היתר זמני, לפי סעיפים 14, 4 ו-7 לחוק רישוי עסקים ובצירוף פריט 5.1ד בתוספת לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשנ"ה-1995, ולמבקשים 2-4 יוחסה אף עבירה לפי סעיף 15(ב) לחוק רישוי עסקים.

3. בית משפט השלום (השופט ע' קוטון) הרשיע את המבקשים בעבירה לפי חוק רישוי עסקים, לאחר שהוכח כי הם פעלו בניגוד להיתר הזמני, וזיכה אותם מיתר העבירות שיוחסו להם. בפרט, נקבע כי האתר אליו הושלכה הפסולת אינו בגדר "רשות הרבים", מאחר שאין אפשרות מעשית כי הציבור יגיע למקום בשל הטופוגרפיה באזור ועל כן אין להרשיע את המבקשים בעבירת איסור לכלוך והשלכת פסולת ברשות הרבים, לפי חוק שמירת הניקיון; וכן כי חלק משטח האתר אושר לקליטת פסולת, ועל כן לא הוכח כי הפסולת פונתה לאתר שלא נקבע לכך, כדרישת סעיף 7(ד) לחוק שמירת הניקיון.

4. בגזר דינו נקבע ביחס למבקשים 3 ו-4 כי לאור אופי העבירות ובשים לב לנסיבותיהם האישיות, יש לבטל את ההרשעות ביחס אליהם, וניתן לכל אחד מהשניים צו של"צ בהיקף של 150 שעות וכן התחייבות על סך 10,000 ש"ח שלא לעבור עבירה לפי חוק רישוי עסקים למשך שנתיים.

על איכות ירוקה הוטל קנס בסך 75,000 ש"ח והתחייבות על סך 50,000 ש"ח שלא לעבור עבירה לפי חוק רישוי עסקים במשך שנתיים.

ביחס למבקש 2, נקבע כי אין להיעתר לבקשתו לביטול הרשעתו, בשים לב לעברו הפלילי הכולל הרשעות בעבירות לפי חוק רישוי עסקים; והושתו עליו עונשים של קנס בסך 25,000 ש"ח או 25 ימי מאסר תמורתו; וכן 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה לפי חוק רישוי עסקים, למשך שנתיים.

5. בית המשפט המחוזי (השופט נ' ג'השאן) דחה את ערעור המבקש 2 ואיכות ירוקה על הכרעת הדין וגזר הדין, תוך שקבע כי המבקשים הורשו לפעול בהתאם להיתר והרישיונות שבידם; וכי האישור לו טוענים המבקשים כלל אינו נוגע להטמנת פסולת לאחר מיון.

לצד זאת קיבל בית המשפט המחוזי בחלקו את ערעור המשיבה והרשיע את המבקשים בעבירות לפי חוק שמירת ניקיון. בכלל זה, נקבע כי "רשות הרבים" לפי סעיף 2 לחוק שמירת ניקיון חלה בכל מקום שבו הציבור רשאי לעבור - אף אם אין אפשרות מעשית לכך - ועל כן יש להרשיע את המבקשים בעבירת איסור לכלוך והשלכת פסולת

ברשות הרבים.

עוד נקבע, כי משחרגו המבקשים מתנאי ההיתר הזמני שניתן להם ופינו פסולת לאזור שלגביו ההיתר הזמני לא חל, הרי שהתקיימו בעניינם יסודות עבירת סילוק ופינוי פסולת שלא כדין – וישלהרשיעםאףבעבירהזו.

1. בנסיבות אלו, הוחזר התיק לבית משפט השלום לגזירת העונש.

בית משפט השלום (סגנית הנשיא ט' תדמור-זמיר) שקל בגזר דינו את העובדה כי העבירות נמשכו על פני שבועיים; את סוג הפסולת והיקפה המשמעותי – שכן הפסולת פונתה באמצעות לא פחות מ-51 משאיות; את הסרת המחדל על ידי המבקשים; את היעדר עברם הפלילי של המבקשים 3 ו-4; ואת הרשעותיו הקודמות של המבקש 2.

לנוכח שיקולים אלה, השית בית משפט השלום על איכות ירוקה קנס בסך 180,000 ש"ח וכן התחייבות בסך 300,000 ש"ח להימנע מלעבור עבירה לפי חוק שמירת ניקיון למשך 3 שנים; על המבקש 2, שלושה חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה לפי חוק שמירת ניקיון או חוק רישוי עסקים למשך 3 שנים, קנס בסך 100,000 ש"ח או 6 חודשי מאסר תמורתו וכן התחייבות על סך 200,000 ש"ח להימנע מלעבור עבירה לפי חוק שמירת ניקיון למשך 3 שנים; ועל המבקשים 3 ו-4 קנס בסך 400,000 ש"ח או 3 חודשי מאסר תחתיו וכן התחייבות בסך 80,000 ש"ח להימנע מלעבור עבירה לפי חוק שמירת ניקיון למשך 3 שנים. כל זאת, תוך ניכוי הקנסות ששולמו על פי גזר הדין הראשון.

כמו כן, נקבע כי בנסיבות העניין ביטול הרשעתם של המבקשים 3 ו-4 אינה מוצדקת עוד.

2. ערעור המבקשים והמשיבה נדחה על ידי בית המשפט המחוזי (הנשיא ר' שפירא והשופטים ב' טאובר ו-נ' ג'השאן).

בפרט, נדחתה בקשת המבקשים להגשת ראיות נוספות, המלמדות לטענתם כי ניתן להם היתר מטעם איגוד הערים לאיכות סביבה לקלוט פסולת ולמיינה מחוץ לשטחים שהוגדרו בהיתר הזמני. נקבע כי הערעור נסוב על גזר הדין המשלים ומשכך אין מקום להבאת ראיות לעניין עצם ההרשעה; וכי אף לגופו של עניין, בניגוד לטענות המבקשים, אין בראיות אותן ביקשו לצרף כדי ללמד כי ניתן להם היתר כאמור או כדי להשליך על העונש שנגזר עליהם.

באשר לערעור המשיבה על קולת העונש הודגש כי העונש שנגזר על המבקשים נוטה לקולא, ואולם הוא אינו סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ועל כן אין מקום להתערב בגזר הדין.

3. מכאן הבקשה שלפניי, שבמסגרתה טוענים המבקשים כי ההחלטה שלא לאפשר את צירוף הראיה גרמה להם לעיוות דין קיצוני; כי הואילולא ניתן לגשת לאתר באופן מעשי – מאחר שהוא "מגודר" על ידי מצוקים טבעיים – אין מדובר ב"רשות הרבים"; כי לא ניתנה למבקשים הזדמנות להגיש ראיות לעניין העונש במסגרת גזר הדין השני; וכי דווקא לאחר הרשעת המבקשים 1 ו-2 בעבירה לפי חוק שמירת ניקיון יש לבטל הרשעתם, שכן הפגיעה בהם עלולה להיות קשה בהרבה.

4. לאחר שעיינתי בבקשה הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד שבהם מתעוררת סוגיה עקרונית בעלת חשיבות משפטית, או כאשר מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי צדק קיצוני; זאת ועוד, לא תינתן רשות ערעור על חומרת העונש אלא במקרים חריגים שבהם ניכרת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה המקובלת בנסיבות העניין (רע"פ 7418/20 א.ס. חלילי' מדינת ישראל (3.11.2020)).

לא מצאתי כי עניינם של המבקשים מעורר שיקולי צדק או חשש לעיוות דין, שיש בהם כדי להצדיק מתן רשות ערעור.

מטעם זה, ובשים לב לחשיבות השמירה על הסדר הדיוני, איני מוצא פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי שלא להיעתר לבקשה "לגביית ראיות חדשות" (יוסף אלרון "קבלת ראיות שלא על פי סדר הדין" המשפטי 15 (2007)).

זאת ועוד, בית המשפט המחוזי קבע כי אף לו הראיות הנוספות היו מתקבלות, לא היה בהן כדי להשפיע על הרשעת המבקשים או על חומרת העונש – וממילא אין בהחלטתו שלא לקבלן כדי לגרום עיוות דין.

5. זאת ועוד, אף הסוגיה הפרשנית אליה הפנו המבקשים אינה מצדיקה רשות ערעור. המונח "רשות הרבים" מוגדר בסעיף 1 לחוק שמירת הנקיון בתור "כל מקום שהציבור רשאי להשתמש בו או לעבור בו או שהציבור משתמש או עובר בו למעשה". ממילא, הוראתו הברורה של המחוקק מדברת בעד עצמה – ומשאין מחלוקת כי הציבור רשאי להשתמש או לעבור בשטח שבו נעשה שימוש לסילוק הפסולת, אין בקביעת בית המשפט המחוזי כי מדובר ב"רשות הרבים" לעניין חוק זה כדי להצדיק מתן רשות ערעור (רע"פ 8478/10 אליאס נ' מדינת ישראל, פסקה ו (24.11.2010)).

6. לבסוף, לא מצאתי כי העונש שהושת על המבקשים סוטה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים – ועל כן אף בו אין כדי להצדיק מתן רשות ערעור.

7. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ג בניסן התשפ"א (5.4.2021).

ש ו פ ט